

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Afschaffen van voorrangsregeling voor statushouders is een goed idee

Eens, de rek is eruit in Afgehaakt Nederland

door **Josse de Voogd** De auteur is onderzoeker en publicist, en coauteur van *Atlas van Afgehaakt Nederland*.¹

Weinig thema's zijn zo splijtend als de regeling die statushouders voorrang geeft op een sociale huurwoning. Die splijting is er overigens niet in de samenleving; uit onderzoeken van onder andere de overheid en RTL bleek slechts vier tot tien procent voorstander van de genoemde voorrangsregeling. Nee, de kloof gaapt vooral tussen enerzijds kansrijk en institutioneel Nederland en anderzijds de rest. Die splijting gaat veel dieper dan het standpunt alleen. Het gaat ook over een totaal andere beleving van ons land, over wie ons land mag duiden, en over wie er plaats moet maken.

Allereerst is de impact van de regeling veel groter dan vaak geschetst. Er is een actieve 'spin' gaande dat slechts vijf tot tien procent van de sociale huurwoningen naar statushouders zou gaan. Waarbij sommigen onjuist doorredeneren dat de wachttijd slechts met die factor zou toenemen. Maar deze cijfers vormen een eenzijdige

voorstelling van zaken. Een andere uitleg geeft een heel andere uitkomst en laat zien dat de grens tussen feiten en desinformatie niet zo zwart-wit is. Zo zijn de huidige cijfers gebaseerd op een grote achterstand. Maar wat vooral verschil maakt: de genoemde lage percentages betreffen namelijk het aandeel onder alle afgesloten huurcontracten. Maar dat zijn voor een groot deel mensen die doorstromen binnen de sociale huur. Die hebben geen invloed op de totale druk op de huursector en op de wachttijd voor mensen zonder woning. Dan zijn er nog woningen voor senioren en gaan er woningen naar andere voorrangsgroepen, zoals mensen uit de maatschappelijke opvang en bewoners die worden geherhuisvest bij sloop. De taartpunt die overblijft waarin starters en statushouders met elkaar concurreren, is dus veel kleiner, en de impact dus groter. Daarnaast is er het cumulatieve effect. In de sociale huur

zitten ook kansrijke net-afgestudeerden die snel doorschuiven naar een koopwoning. Die tikken aan qua ‘mutaties’, maar hebben weinig impact qua woonduur, terwijl statushouders vaak blijven. Een beperkt aandeel heeft dan alsnog een grote invloed. Zeker in dorpen is de impact vaak groot, omdat er weinig sociale huur is, terwijl wel aan een taakstelling moet worden voldaan. Wijken veranderen snel, terwijl de kansrijken elkaar vertellen dat het wel meevalt. Als duider in ivoren torens, maar tegelijk chronisch ziek, zonder steun, worstelend met instanties en woonachtig in een huurwijk, ontrollen de maatschappelijke kloven zich dagelijks onder mijn ogen.

Er worden terechte argumenten aangevoerd waarom het belangrijk is dat statushouders een woning krijgen. Een goede start, stabiliteit, integratie, ontbreken van wachttijd, enzovoort. Alleen gelden die ook voor veel andere woningzoekenden (met en zonder

Afschaffen van de voorrang is geen ‘goed idee’, maar pijnlijke noodzaak

migratieachtergrond), die nu tussen wal en schip vallen. Veel schrijnende gevallen worden afgewezen voor urgentie. Goedbedoelende kansrijken onderschatten nogal eens de ellende in de samenleving. Voorrangsregelingen worden soms niet gezien als ‘voortrekken’, maar als ‘gelijktrekken’. Waarbij ze over het hoofd zien hoeveel mensen er nog onder bungelen, die verstoken blijven van hulp bij wonen, werk en uitkering, en hoeveel pijn die achterstelling doet. En er wordt over het hoofd gezien hoe een veel breder deel van Nederland op tenen loopt en vooral de negatieve gevolgen van allerlei veranderingen absorbeert, terwijl de hogere

klassen daarvan gevrijwaard blijven. Zonder een andere verdeling van schaarste en lasten en zonder oog voor deze sociale daling ligt verdere polarisatie en radicalisering op de loer.

In het verhitte debat vallen een positieve houding ten opzichte van migratie en voorstander zijn van voorrang, of juist precies andersom, nogal eens samen. Maar juist het handhaven van voorrang zou vragen om een migratiestop. Simpelweg omdat de huizen op zijn, hoe hard ook wordt geprobeerd om de impact te maskeren. Wil Nederland ruimte blijven bieden aan migranten, denk daarbij aan toenemende en dichterbij komende conflicten in de wereld, dan vraagt dat om het met spoed neerzetten van een ‘flexibele schil’. Om tijdelijke woonvoorzieningen, en eventueel zelfbouwinitiatieven, voor alle woningzoekenden. Van een beter niveau dan een azc of dakloosheid, maar makkelijker te realiseren dan definitieve bouw. Natuurlijk

is nieuwbouw wenselijk om de schaarste en spanningen te verminderen, maar dat duurt veel te lang. Die oproep is aan dovemansoren gericht in Afgehaakt Nederland: wie moet overleven, leeft in het nu. Vaak wordt gesteld

dat tijdelijke opvang duurder is dan de voorrang, maar geen prijs is te hoog om te voorkomen dat de druk eenzijdig bij de onderkant van de samenleving wordt gelegd.

Afschaffen van de voorrang is geen ‘goed idee’, maar pijnlijke noodzaak. Afschaffen levert een acuut hoofdpijndossier op voor bestuurders. Maar het niet doen legt de pijn bij vele kwetsbare individuen en creëert een maatschappelijke veenbrand. Afschaffen is nodig om de spanningen in de samenleving in toom te houden, om draagvlak voor sociale woningbouw en migratie te behouden, en om het vertrouwen in instituties te herstellen.

1 Josse de Voogd en René Cuperus, *Atlas van Afgehaakt Nederland. Over buitenstaanders en gevestigden*. Z.p.: auteurs, december 2021.